

PEDRO MADUENO

Un pacient d'esclerosi múltiple a l'hospital Vall d'Hebron

La descoberta del virus que causa l'esclerosi múltiple obre la via a fàrmacs i vacunes

Només una minoria de les persones infectades desenvolupen la malaltia

JOSEP CORBELLÀ
Barcelona

L'esclerosi múltiple, una malaltia neurodegenerativa que afecta unes 50.000 persones a Espanya, és conseqüència de la infecció pel virus d'Epstein-Barr (VEB), segons una investigació que ha analitzat tots els casos diagnosticats al llarg de vint anys en una mostra de més de deu milions de persones dels Estats Units. Els resultats, presentats ahir a la revista *Science*, obren la via a prevenir l'esclerosi múltiple amb vacunes i a millorar-ne el tractament amb fàrmacs antivirals.

"És un avenç molt important que aportarà energia a la investigació en esclerosi múltiple per millorar l'atenció als pacients i per evitar casos de la malaltia en el futur", destaca Xavier Montalbán, neuròleg de l'hospital Vall d'Hebron i director del Centre d'Esclerosi Múltiple de Catalunya (Cemcat).

La malaltia, que sol començar entre els 25 i els 35 anys d'edat, es caracteritza per la destrucció de la mielina, un component de les neurones. Investigacions anteriors han demostrat que la mielina es destrueix per una reacció en què el sistema immunitari ataca les neurones per error. Però la causa d'aquest atac autoimmunitari encara no s'havia pogut identificar.

El VEB, que es transmet principalment a través de la saliva i

és un dels virus més comuns a l'espècie humana, era el sospitós número u. La nova investigació, duta a terme a l'Escola de Salut Pública de Harvard (EUA), aporta ara les proves que demostren que és el culpable.

Els investigadors han revisat dades de més de deu milions de joves allistats a l'exèrcit dels Estats Units, a qui s'extreu sang cada dos anys. Es va diagnosti-

La companyia Moderna ha iniciat un assaig clínic d'una vacuna contra el virus d'Epstein-Barr

car esclerosi múltiple en 955 d'ells mentre estaven en actiu entre el 1993 i el 2013.

La majoria havien contret el VEB abans d'allistar-se. Però es van identificar 34 casos de persones que encara no havien contret la infecció en el moment d'allistar-se, es van contagiar posteriorment i més endavant van desenvolupar esclerosi múltiple. El temps mitjà entre la infecció i el diagnòstic va ser de set anys i mig.

Atès que només una minoria de les persones infectades pel VEB desenvolupen esclerosi múltiple, hi ha d'haver altres factors que influeixin en l'origen de la malaltia, observa Xavier Montalbán. Els factors de risc identificats fins ara inclouen la predisposició genètica, el

tabaquisme, l'obesitat i el déficit de vitamina D. Però les noves dades indiquen que, si no hi ha una infecció pel VEB, el risc de desenvolupar esclerosi múltiple és pràcticament nul.

"La gran majoria de casos d'esclerosi múltiple estan causats pel VEB i potencialment es podrien prevenir amb una vacuna adequada", escriuen els investigadors de Harvard a *Science*.

La companyia Moderna ha iniciat l'assaig clínic d'una vacuna contra el VEB basada en la tecnologia de l'ARN missatger. Si els resultats són positius, la vacuna podria ser eficaç no només per prevenir l'esclerosi múltiple, sinó també les altres malalties que el VEB pot causar: mononucleosi (popularment coneguda com la malaltia del petó), limfoma de Burkitt o limfoma de Hodgkin, entre d'altres.

El VEB no intervé únicament en l'origen, sinó probablement també en la progressió de l'esclerosi múltiple, apunten els investigadors de Harvard. S'ha trobat aquest virus en neurones deteriorades d'alguns pacients i els fàrmacs que actualment es fan servir per tractar la malaltia (els anticossos anti CD20) ataquen les cèl·lules immunitàries en què hi ha el virus. Un fàrmac antiviral que ataqués directament el VEB, assenyalen els investigadors, podria tenir més eficàcia amb menys efectes secundaris.●

50.000 afectats a Espanya

■ Epidemiologia

A Espanya l'esclerosi múltiple té una prevalença de 120 casos per 100.000 habitants. Afecta unes 50.000 persones, de les quals un 75% són dones

■ Causa

La malaltia es produeix per la destrucció de la mielina, una beina aïllant que recobreix els axons de les neurones. Això fa que les neurones perdin capacitat de transmetre senyals nerviosos

■ Síntomes

Variables segons els pacients. Els més comuns inclouen fatiga, problemes d'equilibri i coordinació, pessigolles i entumiment a les extremitats, problemes de visió, trastorns de la parla o incontinència urinària

■ Pronòstic

La malaltia té un gran impacte en la qualitat de vida de les persones afectades, però té un impacte inferior sobre l'esperança de vida